

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției »Telegraful Român«, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Nr. 3358 Școl.

Notificare oficială.

Domnul ministru reg. ung. de culte și instrucțiune publică cu datul 18 Martie 1915 Nr. 1908/1915 recomandă învățătorimeii ca lectură folositoare cuvântările mai multor bărbați marcanti ai vieții publice dela noi, ținute în legătură cu războiul actual, și publicate în broșuri sub titlul «*Hadi beszédek*» (Cuvântări de războiu), cari să vând în folosul orfanilor rămași după cei căzuți în războiu.

Aducem aceasta la cunoștință publică spre știrea și orientarea învățătorimeii noastre.

Sibiu, din ședința consistorului arhidiecezan ca senat școlar ținută la 9 Aprilie 1915.

Consistorul arhidiecezan.

Vorbe și fapte.

Sibiu, 26 Aprilie n.

Spuneam în numărul trecut, că și refugiaților noștri, ori cel puțin unora dintre ei, le era mai nainte scumpă patria aceasta, pentru a cărei apărare noi facem tot ce ni se cere. Ne-am gândit în prima linie la părintele Vasile Lucaciu, care perorează acum pe la toate întrunirile publice din România despre «mama Roma» și despre «De n'a perit Românul», și îndeamnă mereu lumea de acolo să pună mâna pe arme și se plece în Ardeal, ca se scape din robie pe «oropsiții frați», — altădată însă se bătea în piept ca nime altul și se lăuda cu patriotismul seu cel curat și nefalsificat, în care a crescut ca copil, care l-a condus totdeauna și-l va conduce până la moarte, petrucă iubirea sa față de «dulcea sa patrie» nu se schimbă. E cu mult mai mare, decât să se poată schimba.

Vom da câteva fragmente din vorbirea sa, pe care a rostit-o ca deputat dietal în 30 Octomvie 1907 în camera ungară, pentru a asemăna, cei ce vreau, vorbele de atunci, cu faptele de acum, ale părintelui Vasile Lucaciu, ale desertorului, și a scoate concluziile cu privire la valoarea morală a acestui fost fruntaș al nostru. Iată ce spunea atunci părintele Lucaciu:

«On. cameră! Când cu ocaziunea primei mele pășiri am onoare a saluta cu respect acest parlament, cred că nu vatăm legile modestiei dacă accentuez, că atât eu, cât și mult stimății mei colegi, când am primit încrederea alegătorilor ne-am pus și în serviciul unui ideal mareț. Și acest ideal mareț este idealul nostru al tuturor. Acest ideal m'a căluzit când am intrat în acest parlament, și acest ideal mă conduce când e vorba despre împlinirea datorinței mele de legislator. Acest ideal, on. cameră, nu poate fi altceva, decât cea mai curată iubire de patrie. E datorința noastră a tuturor să ne iubim patria. Această datorință sfântă noi o

înșirăm între cele dintâi virtuți cetățenești, iar ne iubirea patriei o considerăm de un păcat, ce totdeauna trebuie condamnat.

Cu acest ideal am crescut ca copil, acest ideal m'a condus în faptele mele publice, acest ideal l-am văzut intrupat în sufletul poporului meu iubit și tot acest ideal vreau să-l văd prosperând și în partidul de care am fericirea să mă țin, în partidul naționalist. Acest ideal trebuie se fie steua conducătoare, baza, dreptul de existență al activității noastre parlamentare, ca partid naționalist!... (Pentru partidul naționalist, pentru poporul român a ramas și pe mai departe acest ideal, aceasta virtute cetățenească, iubirea de patrie: steua conducătoare, nu însă pentru oratorul patetic, care a căzut prea curând în păcatul condamnat de el însuși. Dar se cităm mai departe din clasică sa vorbire.)

...«Cum putem esplica fenomenul curios, că între noi și între partidele constituite pe basa altor programe există un contrast atât de mare, atunci când e vorba de realizarea principiului de față în viața politică a dulcii noastre patrii? Oare Ungaria nu-i patria noastră, și noi nu suntem fiii ei credincioși?»... (Nu toți, cum se vede, părinte Lucaciu!)

«Onorată cameră! Voesc se folosesc ca punct de mănecare al vorbirii mele principiul, despre care am făcut amintire la început, adică iubirea de patrie, sau patriotismul... Vă întreb așadară, că patriotismul, ca ideal care te imboldește la fapte mărețe și care ca atare formează fericirea cetățeanului, poate fi supus, poate fi subjugat, poate să se schimbe cu fiecare guvern, sau poate să depindă dela condeiful unui sau celui alt jurnalst? Iubirea mea de patrie e cu mult mai mare decât să se schimbe, cum se schimbă vremea.»... (Adevărat; ci cum se schimbă banul, ca să nu zicem — rublele!)

«In patria noastră, între împrejurările noastre speciale, cred că în aceea se manifestă iubirea de patrie, că suntem într-o toată supuși loiali ai regelui nostru apostolic. Acesta e lucrul cel dintâiu. Aceasta este ideea fundamentală a statului monarhic. Criteriul nerăsturnabil al iubirii de patrie mai este apoi și îndeplinirea legilor sancționate de acest parlament, cari legi nu e iertat să fie supuse schimbărilor politice și cari legi trebuie aduse în îndeplinire în orice împrejurări. Se poate, că nouă nu ne convin, se poate că s'au adus în contra voinței noastre, putem se luptăm în contra lor, dar de respectat trebuie să le respectăm până legea e lege. In aceasta văd eu adevăratul patriotism, acestea sunt ideile fundamentale ale iubirii de patrie»...

Și tot așa a mănăto înainte părintele Lucaciu pe coarda patriotismului, a iubirii sale de patrie, încheind cu cuvintele, că «pentru binele iubitei noastre patrii, pentru țara noastră Ungaria, va veni timpul când

ne vom înțelege unii cu alții și întru realizarea acestor idei naționale vom lucra împreună»...

Și eată, că a venit timpul când lucrăm toți împreună pentru salvarea scumpei noastre patrii, și părintele Lucaciu tocmai atunci a devenit necredincios patriei, pe care altădată atât de mult o iubea. Probabil, petrucă la aceasta împreună lucrare se cerea muncă și se cereau jertfe, iar părintele Lucaciu știe se peroreze, dar nu știe să muncească, știe se ceară, dar nu știe se dee, nu știe se aducă jertfe.

Dintre noi cei mulți, dar slabi de inger, după concepția desertorilor noștri, dintre noi cei cari nu ne-am putut hotări se comitem și noi păcatul și crima conspirării în contra patriei noastre proprii, în contra mamei noastre bune, în sânul căreia ne vom dormi și noi somnul de veci lângă părinții și strămoșii noștri, nime n'a făcut nicidecum atâta paradă de vorbe cu patriotismul, cu iubirea față de scumpa patrie, cum a făcut părintele Lucaciu. Noi n'am purtat pe buze iubirea de patrie, ci în inimă. Și când a venit vremea se ni-o arătăm, ni-am arătat o prin fapte. Unii își varsă sângele pe câmpul de război pentru patrie, alții își golesc pungile modeste pe altarul ei, ori dau mângăere și îmbărbătare celor de acasă. Părintele Lucaciu însă n'a voit se facă causă comună nici cu unii, nici cu alții, ci s'a făcut vătavul celor ce conspirează în contra patriei sale, pe care atât de mult o iubia altădată, probabil pentru a arăta și dovedi, că remâne consecvent, fiindcă la el nicidecum n'au stat în consonanță vorbele cu faptele.

Războiul și instrucțiunea.

Știm, că acest războiu crâncen a zguduit și zgudue încă toate clasele societății, toate instituțiile ei, nu numai din țara noastră, ci din lumea întreagă. Natural, că nici școala n'a putut rămânea neatinsă de schimbările puternice, necesitate de forță împrejurărilor.

In acest an școlar în general elevii nu se pot împărtași de o instrucțiune regulată, ca până acum. S'au ivit pretutindenea pedeci externe și interne, cari ne înfățișează liniile undulative ale evenimentelor înfricoșate.

Cele mai multe școale, mai cu seamă în orașele mari, sunt prefăcute în spitale, sau în cazarme. Foarte mulți învățători apoi sunt pe câmpul de luptă. Două sau mai multe școale au trebuit adăpostite într-o casă, personalul didactic a trebuit să fie încărcat cu clase multe și astfel cu ore multe. Mai peste tot locul instrucțiunea s'a început mai târziu. Deasemenea materialul a trebuit redus, orele reduse, tot atâtea urmări naturale ale acestor împrejurări grele.

Trebue să fim însă recunoscători autorităților noastre bisericesti-școlare și statului, că n'au închis școlile. Aceasta nu atât petrucă copilul ar fi pierdut un an din viața lui în absolută

nelucrare spirituală, ci petrucă copilul totuș a petrecut timpul acesta cu folos și petrucă părinții sunt cu mult mai liniștiți, dacă în timpuri atât de grele își știu copiii lor adăpostiți în școală, sub supravegherea învățătorului, iar nu pe stradă, sau prin grădini, umblând de capul lor, după lucruri nefolositoare.

Apăsarea economică, — tot o urmare a războiului, — se simte iarăș peste tot locul și formează și ea mare pedecă pentru o instrucțiune folositoare. Elevii cercetează școala și mai neregulat ca mai nainte.

Grijile părinților și ale învățătorilor se reflectează și asupra copiilor. Zguduirile sufletești, ce obvin des în familie în aceste timpuri triste, sunt stricăcioase pentru copii. Multe familii sunt în doliu, petrucă un iubit al lor a căzut pe câmpul de luptă. Mulți părinți tremură pentru fiii lor, soțiile pentru bărbații lor, deci și copiii pentru părinții lor.

In familie se vorbește de lipsuri, de sforțări, de coleră, de tifus, de barbarie și de setea de sânge. Se vorbește de grozăvii, de fapte eroice, de vești false, se cetesc jurnale, ediții separate, cari toate irită copiii, mai mult însă pe învățători și pe părinți.

Aici i se deschide însă învățătorului un câmp larg de muncă, atât în școală, cât și afară de școală. Acum poate el figura ca un adevărat învățător al poporului, dacă înțelege timpul în care trăiește. Pe stradă sau în familie, unde sunt 2-3 adunați, aproape numai despre războiu se vorbește. Unii exagerează istorisirea întâmplărilor, alții au înțales rău cele auzite sau cele cetite. Învățătorul va domoli deci vorbirile guralivilor exagerați și va stabili adevărata stare de lucruri. Va îndrepta pe aceia, cari peste tot locul produc neînțelegere și prin cuvinte convingătoare va însufla curagiu celor desperați.

In conțălegere cu preotul el va sta într'ajutor poporului, ca să și procure bucate de timpuriu, sau să vândă supraprodușul în mod rentabil. Va sfătuși poporul, ca în aceste timpuri grele să trăiască cu cea mai mare cumpătare.

Nu e eschis, ca unii părinți să critice în familie părerile învățătorului în fața copiilor lor, ba poate să-l și batjocurească, print ce autoritatea lui va suferi încâtva; dar în cele mai multe cazuri, judecata lui va fi respectată, prețuită, de mulțori pentru un singur cuvânt de lămurire i se va aduce mulțumită.

Cu copiii mai mărișori învățătorul va putea merge un pas mai departe. Le va înfățișa icoana înfricoșată a răutăților dintre oameni din timpul de pace, ura dintre cunoscuți, dintre vecini și chiar dintre rudeni. Le va arăta cât de mici și cât de josnice sunt aceste răutăți. Certele, disputele dintre partidele politice, invidia dintre diferitele clase sociale, sunt tot atâtea rele, cari în timpul de războiu nu se ivesc.

Nr. 130/1915. (57) 3-3

Concurs.

Pentru instituirea unui capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul neputincios Nicolae Maniu, în parohia de clasa a III-a Vinul de jos, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful român“.

Emolumentele sunt jumătate din venetele din comună

Concurenții să-și aștearnă cererile instruite conform normelor în vigoare, în termenul deschis, subsemnatului oficiu protopresbiteral și până 8 zile înainte de alegere au a se prezenta poporului în biserică, spre a cânta, re pective a celebra și cuvânta.

Sebeș, 26 Martie 1915.

Oficiul protopresbiteral al Sebeșului în conțelegere cu comitetul parohial.

Sergiu Medean protopresbiter.

Nr. 304/1915 prof. (56) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională ortodoxă română din Țichindeal, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Ca emolumente se statorcesc:

1. Subvențione dela Preaveneratul Consistor arhidiecezan 300 cor.; dela comuna politică 323 cor.; 5% din arunc 97 cor. Sumele acestea se solvesc în rate lunare anticipate.

2. Folosință a două luni în preț de 160 cor. în total 880 cor. Restul se va cere dela stat pe baza documentelor celui ales.

3. Locuință în natură în edificiul școlii.

4. 1/4 jug. grădină.

Dela învățătorul ce se va alege se cere, să conducă elevii și să cânte cu ei în Duminici și sărbători în biserică, să nu fi fost tras în cercetare disciplinară, ei să fi avut până acum o purtare morală bună și neeceptionabilă atât din partea forurilor bisericesti, cât și administrative.

Ceice vor fi în stare să formeze cor, vor fi preferiți.

Doritorii de a ocupa acest post să aștearnă rugărilor ajustate cu documentele ne-

cesare la oficiul protopopesc al Agnitei în termenul sus indicat și — întrucât le va fi posibil — să se prezinte în vre-o Duminică ori sărbătoare în biserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Agnita, 4 Aprilie 1915

În înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Muntean protopop.

A apărut

în editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Acaftistul

Preafinteii Născătoarei de Dumnezeu și alte rugăciuni, cu binecuvântarea Înalt Preasfințitului Domn Ioan Mețianu, arhiepiscop-mitropolit al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Ungaria etc.

În aceasta ediție augmentată, (471 pagini) se cuprind:

Rugăciunile dimineții, de seara și pentru fiecare zi din săptămână. Canonul de rugăciune de toate zilele. Rugăciunile dumnezeieștii Liturgii. Canon de pocăință către Domnul nostru Iisus Christos. Rugăciune mai înainte de Ispovedanie. Învățătură pentru Ispovedanie. Rugăciunile sfinteii cuminecături. Rugăciune către Domnul nostru Iisus Christos. Rugăciune din toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu. Acaftistul Domnului nostru Iisus Christos Canon de umilință către Domnul nostru Iisus Christos. Rugăciunea de umilință către Domnul nostru Iisus Christos. Acaftistul preafinteii de Dumnezeu Născătoare. Canon de mulțumită către preafânta Născătoare de Dumnezeu. Canonul sfântului Nicolae. Cinstitul Paraclis al preafinteii Născătoarei de Dumnezeu. Canon de rugăciune către Ingerul păzitorul vieții omului. Canonul de rugăciune ce se cântă către toate puterile cerești și către toți sfinții. Rugăciunile mesei. Rugăciune la deosebite ocașuni. Culegere de rugăciuni la feburite întâmplări. Sinaxariu pentru tot anul. Pascălia până la anul 1960 cu explicare.

Se află în depozit spre vânzare la Librăria arhidiecezană, și se vinde legat solid și cu gust, în culoare roșie, cu 1 cor. 60 fil. Revanzătorilor li se de 25% rabat.

Tipărit pe hârtie fină, se vinde cu preț de 1 cor. 80 fil.

„LUMINA“ institut de credit și economii, societate pe acții în Sibiu.

CENTRALA: Telefon Nr. 177. SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 7. FILIALE: MURĂȘ-ŌȘORHEIU și TURDA.

Capital K 600,000.- Fonduri K 50,000.- Depuneri „ 2.000,000.- Active „ 2.800,000.-

Primește depuneri 5% interese fără anunț. Pentru depușpre fructificare cu 5% neri mai mari de durată mai lungă cu anunț, dela corporațiuni bisericesti ș. a. și dela particulari se acordă și interese mai mari. — Darea după interesele de depuneri se plătește institutul. — Depuneri se pot face și prin postă fără spese prin cecuri, cari se pun la dispoziție la cerere, deasemenea se pot face și ridicări prin postă fără spese de porto.

(40) 6- Direcțiunea.

La Librăria arhidiecezană, Sibiu, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, culoare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceeași și în dos, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat 150 cor.

Aceiași legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat 135 cor.

Aceiași legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat 100 cor.

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimăți evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, cu cutie de păstrat 35 cor.

Evangelia legată în piele roșie, cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată, foile colorate galben, cu copcii 25 cor.

„VIITORUL“,

institut de credit și economii, societate pe acții în Ocna-Sibiiului (Vizakna).

CONVOCARI.

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii «VIITORUL», societate pe acții în Ocna-Sibiiului, se convoacă și sunt rugați a participa la

a VII-a adunare generală ordinară,

care se va ținea Vineri, în 21 Maiu st. n. 1915, la 3 ore p. m., în localul institutului cu următoarea

Ordine de zi:

- 1. Deschiderea adunării generale, numirea notarului, alor 2 membrii pentru verificarea procesului verbal și 2 membrii pentru facerea scrutiului.
2. Raportul anual al direcțiunii și al comitetului de supraveghiare, aprobarea bilanțului și darea absolutorului pe anul expirat.
3. Propunerea direcțiunii și decedere asupra împărțirii profitului curat.
4. Alegerea alor 2 membrii în direcțiune în locul celor ieșiți în ordinea vechimeii.
5. Alegerea comitetului de supraveghiare pe un period de 3 ani.
6. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1915.
7. Eventuale propuneri prezentate conform statutelor.

Domnii acționari cari voesc să participe la adunarea generală cu drept de vot decisiv, sunt rugați a-și depune acțiile la cassa institutului, înainte de adunare cu 2 zile, sau la institutele: «Albina» (Sibiu), «Furnica» (Făgăraș) și «Andreiana» (Rășinari), — rugate spre acest scop, — înainte de adunare cu 5 zile. Plenipotențiații au a depune și documentele de plenipotență.

Directiunea.

(60) 1-1

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Active - Vagyon. Contul Bilanț cu 31 Dec. 1914. - Mérlegszámla 1914. dec. hó 31-én. Pasive - Teher.

Table with columns for Active (Vagyon) and Passive (Teher) showing financial data for December 31, 1914. Items include Cassa, Imprimuturi, Obligatiuni, etc.

Cheptuilei - Kiadások. Contul Profit și Perdere. - Nyereség és veszteség számla. Venite - Bevételek.

Table with columns for Cheptuilei (Kiadások) and Venite (Bevételek) showing financial data. Items include Interese după depuneri, Spese, Contribuțiune, etc.

Ocna - Vizakna, la 31 Decemvrie 1914.

Dr. Cristea m. p., dir. exec. - vezérigazg.

Dr. Stroia m. p., prez.-eln. Nicolae Vidrighin m. p.

Moise Opreșișu m. p. Isaia Popa m. p. Savu Avram m. p. Gheorghe Comșu m. p.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE: - A FELÜGYELŐBIZOTTSÁG:

Constantin Popp m. p., prez.-eln. Dr. Vasile Stan m. p. Iacob Manuil m. p. Savu Radu m. p.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.